

จัดโดย สถาบันรัฐธรรมนุญศึกษา
สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

สนับสนุนโดย
มูลนิธิคอนราด อาเดนาวร์ 2549

การสัมมนาเชิงปฏิบัติการเรื่อง

ศาลรัฐธรรมนูญกับการเลือกตั้ง :

กรณีประสบการณ์ศาลรัฐธรรมนูญ
สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

KPT3370

ร355ก

2549 ฉ.1

รัฐธรรมนูญ

สนับสนุนโดย

Konrad
Adenauer-
Stiftung

มูลนิธิคอนราด อาเดนาวร์

๕๙๘

KPT 3370

ศ ๗ ๗

๒๕๔๙

การสัมมนาเชิงปฏิบัติการ

เรื่อง

ศาลรัฐธรรมนูญกับการเลือกตั้ง : กรณีประสบการณ์ ศาลรัฐธรรมนูญสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

จัดโดย

สถาบันรัฐธรรมนูญศึกษา
สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

สนับสนุนโดย

มูลนิธิคอนราต อาเดนาวร์
2549

ศูนย์เทคโนโลยีและข้อมูลสารสนเทศ

สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

Konrad
-Adenauer-
Stiftung

International Cooperation

มูลนิธิคอนราต อาเดนาวร์

ห้องสมุดศาลรัฐธรรมนูญ

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ

สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ.

การสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เรื่อง ศาลรัฐธรรมนูญกับการเลือกตั้ง : กรณี
ประสบการณ์ศาลรัฐธรรมนูญสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี. - - กรุงเทพฯ ;
สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ, 2549.

50 หน้า

1. การเลือกตั้ง. 2. ศาลรัฐธรรมนูญ. I. สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ.
II. ชื่อเรื่อง.

324.6

ISBN 974-7725-33-9

ชื่อหนังสือ ศาลรัฐธรรมนูญกับการเลือกตั้ง : กรณีประสบการณ์
ศาลรัฐธรรมนูญสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

ปีที่พิมพ์ 2549

จำนวนพิมพ์ 1,000 เล่ม

เจ้าของลิขสิทธิ์ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ
อาคารบ้านเจ้าพระยารัตนาธิเบศร์
เลขที่ 326 ถนนจักรเพชร แขวงวังบูรพาภิรมย์
เขตพระนคร กรุงเทพฯ 10200
โทรศัพท์ 0 2623 9600-9 โทรสาร 0 2623 9644

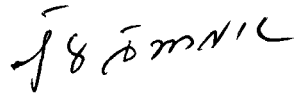
พิมพ์ที่ บริษัท พี. เพรส จำกัด
129 ซอยแยกชอยศิริพจน์ สวนหลวง กรุงเทพฯ 10250

คำนิยาม

ศาลรัฐธรรมนูญ และมูลนิธิคอนราด อาเดนาวร์ ได้สถาปนาความร่วมมือทางวิชาการระหว่างกันมานับตั้งแต่เริ่มการก่อตั้งศาลรัฐธรรมนูญใหม่ โดยที่ความร่วมมือดังกล่าวได้สืบเนื่องต่อกันมาตลอดระยะเวลาเวลากว่า 8 ปี แล้ว ในฐานะที่มูลนิธิคอนราด อาเดนาวร์ เป็นองค์กรที่มีวัตถุประสงค์สำคัญในการสนับสนุนการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยในระบบนิติรัฐให้มีความเข้มแข็งในขณะที่ศาลรัฐธรรมนูญเอง ก็เป็นองค์กรที่มีบทบาทสำคัญในการสร้างหลักประกันให้กับระบบการปกครองโดยกฎหมายในกรอบของหลักนิติธรรม อันทำให้องค์กรทั้งสองมีจุดมุ่งหมายที่สอดคล้องต้องกันในการเสริมสร้างพันธกิจร่วมกัน ภายใต้หลักการปกครองในระบบนิติรัฐ

เอกสารรายงานการสัมมนาเชิงปฏิบัติการฉบับนี้ประกอบด้วยบทปาฐกถาพิเศษของ Prof. Dr. Dieter C. Umbach ศาสตราจารย์ทางกฎหมาย มหาวิทยาลัยพอตสדם สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ในการสัมมนาเชิงปฏิบัติการระหว่างศาลรัฐธรรมนูญและมูลนิธิคอนราด อาเดนาวร์ ประจำปี 2549 ซึ่งข้าพเจ้าหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะอำนวยประโยชน์ให้แก่สาธารณชนในการเพิ่มความรู้ความเข้าใจที่เกี่ยวข้องกับศาลรัฐธรรมนูญ ในหลายแง่มุมด้วยกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อมุมมองในเรื่องการเลือกตั้ง อันเป็นบทบาทที่สำคัญบทบาทหนึ่งของศาลรัฐธรรมนูญ

ท้ายที่สุดนี้ ข้าพเจ้าขอแสดงความขอบคุณและชื่นชมต่อมูลนิธิ
คอนราต อาเดนาัวร์ ที่ให้การสนับสนุนการสัมมนาเชิงปฏิบัติการในครั้งนี้
และขอบคุณสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญที่จัดให้มีการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ
และจัดทำรายงานการสัมมนาเชิงปฏิบัติการฉบับนี้

(นายพัน จันทรปาน)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ปฏิบัติหน้าที่ประธานที่ประชุมคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำนำ

การสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เรื่อง ศาสตร์รัฐธรรมนูญกับการเลือกตั้ง : กรณีประสบการณ์ศาสตร์รัฐธรรมนูญสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี เมื่อวันที่ 30 กรกฎาคม 2549 ณ ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี นี้ ศาสตร์รัฐธรรมนูญได้รับความสนับสนุนจากมูลนิธิคอนราต อาเดนาวร์ ประจำประเทศไทย และความร่วมมือจากภาควิชารัฐศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา เป็นอย่างยิ่ง โดยได้รับเกียรติจาก Prof. Dr. Dieter C. Umbach ในการปาฐกถาพิเศษและอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ทำให้การสัมมนาเชิงปฏิบัติการในครั้งนี้ได้รับผลสำเร็จและยังประโยชน์แก่ศาสตร์รัฐธรรมนูญในด้านต่างๆ อย่างกว้างขวาง ซึ่งศาสตร์รัฐธรรมนูญจะได้นำไปขยายประโยชน์ให้เกิดแก่ประเทศชาติและประชาชนต่อไป

สำนักงานศาสตร์รัฐธรรมนูญจึงขอขอบคุณผู้ให้การสนับสนุนดังที่ได้กล่าวข้างต้นไว้ ณ โอกาสนี้

(นายไพบุลย์ วราหะไพฑูรย์)

เลขาธิการสำนักงานศาสตร์รัฐธรรมนูญ

คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายฉันทัน จันทรปาน

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ปฏิบัติหน้าที่ประธานที่ประชุมคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายจิระ บุญพจนสุนทร

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายจุมพล อิน สงขลา

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายนพดล เสงเจริญ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายปรีชา เฉลิมวณิชย์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายมงคล สระฐาน

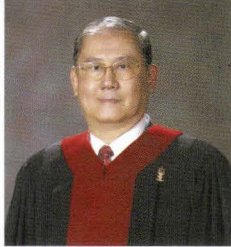
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

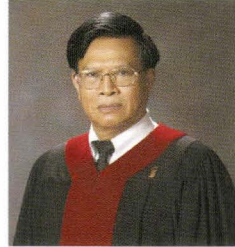
นายมานิต วิทยาเต็ม

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

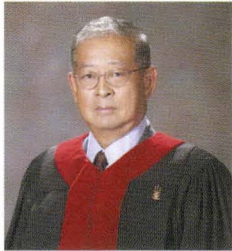
คณะกรรมการศาลรัฐธรรมนูญ

นายศักดิ์ เตชาชาญ
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

พล.ต.อ. สุวรรณ สุวรรณเวช
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายสุวิทย์ วีรพงษ์
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายสุธี สุทธิสมบูรณ์
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ศ.ดร.เสาวนีย์ อัสวโรจน์
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายอภัย จันทนจุลกะ
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายอูระ หวังอ้อมกลาง
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ผู้บริหารสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

นายไพบูลย์ วราหะไพฑูรย์
เลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

นายสนิท จรอนันต์
รองเลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

นายนภดล ช.สรพงษ์
รองเลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

สารบัญ

คำนิยม	i
คำนำ	iii
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ	iv
ผู้บริหารสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ	vi
คำกล่าวรายงานในพิธีเปิดการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ	3
โดย นายไพบุลย์ วรหะไพฑูรย์ เลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ	
คำกล่าวรายงานในพิธีเปิดการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ	5
โดย นายผัน จันทรปาน ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ปฏิบัติหน้าที่ประธานที่ประชุมคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ	
การบรรยายพิเศษ เรื่อง “ศาลรัฐธรรมนูญกับการเลือกตั้ง :	7
กรณีประสบการณ์ศาลรัฐธรรมนูญสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี” โดย Prof. Dr. Dieter C. Umbach ศาสตราจารย์ทางกฎหมาย มหาวิทยาลัยพอตสדם สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี	
กำหนดการสัมมนา	33
ภาคผนวก : ภาพการสัมมนา	35

การสัมมนาเชิงปฏิบัติการระหว่าง
ศาลรัฐธรรมนูญ และ
มูลนิธิคอนราด อาเดนาวร์ ประจำประเทศไทย
ร่วมกับ
มหาวิทยาลัยบูรพา

ในหัวข้อ “ศาลรัฐธรรมนูญกับการเลือกตั้ง :
กรณีประสบการณ์ศาลรัฐธรรมนูญ
สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

วันพฤหัสบดีที่ 30 มีนาคม 2549

เวลา 8.30 - 12.30 น.

ณ ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี

คำกล่าวรายงาน

นายไพบูลย์ วราหะไพฑูรย์

เลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

กราบเรียน ฯพณฯ นายผัน จันทรปาน ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
ปฏิบัติหน้าที่ประธานที่ประชุมคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ในนามของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ขอขอบคุณ ฯพณฯ นายผัน จันทรปาน ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ปฏิบัติหน้าที่ประธานที่ประชุมคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ที่กรุณาจัดทำหน้าที่ประธานในพิธีเปิดการสัมมนาในวันนี้

การสัมมนาในครั้งนี้ ถือเป็นการพัฒนาความร่วมมือทางวิชาการระหว่าง ศาลรัฐธรรมนูญกับมูลนิธิคอนราด อาเดนาวร์ อีกระดับหนึ่ง นอกจากความร่วมมือหลักๆ ที่ดำเนินต่อไปอย่างต่อเนื่อง อันได้แก่ การจัดทำสรุปคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญภาษาอังกฤษ ปี 2005 การจัดพิมพ์หนังสือรวมบทความทางวิชาการศาลรัฐธรรมนูญ และการสัมมนาเนื่องใน

โอกาสครบรอบ 8 ปี ของศาลรัฐธรรมนูญ ซึ่งจะจัดขึ้นในวันที่ 7 เมษายน 2549 ที่จะถึงนี้ ซึ่งกิจกรรมทางวิชาการเหล่านี้เป็นการแสดงถึงการพัฒนาความร่วมมือที่เพิ่มมากขึ้นโดยลำดับ ตลอดจนการสนับสนุนในด้านการศึกษาของศาลรัฐธรรมนูญของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญและเจ้าหน้าที่ศาลรัฐธรรมนูญต่อไปในอนาคต

การสัมมนาเชิงปฏิบัติการ ในหัวข้อ “ศาลรัฐธรรมนูญกับการเลือกตั้ง : กรณีประสพการณ์ศาลรัฐธรรมนูญสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี” ในวันนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างเวทีของการอภิปรายทางวิชาการและการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างผู้เชี่ยวชาญทางกฎหมายแห่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี และผู้เข้าร่วมสัมมนา ซึ่งนับได้ว่าศาลรัฐธรรมนูญสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีและศาลรัฐธรรมนูญไทยนั้น มีความคล้ายคลึงกันในเรื่องการพิจารณาคดีรัฐธรรมนูญ ประกอบกับศาลรัฐธรรมนูญสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีมีประวัติความเป็นมาที่ต่อเนื่องยาวนาน ย่อมมีประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ต่อการประยุกต์ใช้กับกระบวนการทำงานของศาลรัฐธรรมนูญไทยและงานวิชาการในสถาบันการศึกษาเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญและศาลรัฐธรรมนูญของไทย

การสัมมนาในวันนี้ ได้รับเกียรติจาก ศาสตราจารย์ ดร. ดีเอเทอร์ ซี อุมบาค ศาสตราจารย์ทางกฎหมายแห่งมหาวิทยาลัยพอทสดัม มาบรรยายพิเศษและตอบคำถาม รวมทั้งการสนับสนุนของมูลนิธิคอนราด อาเดนัวร์ ประจำประเทศไทย และความร่วมมือจากภาควิชารัฐศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยมีผู้เข้าร่วมสัมมนาประกอบด้วย ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ หัวหน้าส่วนราชการ คณาจารย์ นักศึกษา และผู้สนใจ จำนวนประมาณ 50 คน

บัดนี้ ได้เวลาอันสมควรแล้ว ผมใคร่ขอกราบเรียนเชิญ ฯพณฯ นายพัน จันทรปาน ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ปฏิบัติหน้าที่ประธานที่ประชุมคณะตุลาการ ศาลรัฐธรรมนูญ ได้โปรดให้เกียรติกล่าวเปิดการสัมมนาและให้คำแนะนำเพื่อประโยชน์ในการสัมมนา ขอกราบเรียนเชิญ □□

คำกล่าวพิธีเปิด

ฯพณฯ นายผัน จันทรปาน

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ปฏิบัติหน้าที่ประธานที่ประชุมคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

เรียน อธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา, คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, หัวหน้าภาควิชารัฐศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, ศ.ดร.ดีเอเทอร์ ซี อุมบาค ศาสตราจารย์ทางกฎหมาย มหาวิทยาลัยพอทสดัม ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีและผู้แทนมูลนิธิคอนราด อาเดเนาาร์

ในนามของศาลรัฐธรรมนูญ ผมและคณะรู้สึกยินดีและเป็นเกียรติอย่างสูงที่ ศ. ดร. ดีเอเทอร์ ซี อุมบาค ศาสตราจารย์ทางกฎหมาย มหาวิทยาลัยพอทสดัม ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ได้ให้เกียรติเดินทางมาบรรยายในหัวข้อ “ศาลรัฐธรรมนูญกับการเลือกตั้ง : กรณีประสบการณ์

ศาลรัฐธรรมนูญสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี” โดยการสนับสนุนของมูลนิธิคอนราต อาเดนาวร์ ในวันนี้

ศาลรัฐธรรมนูญและมูลนิธิคอนราต อาเดนาวร์ ได้สถาปนาความร่วมมือทางวิชาการสืบเนื่องกันมานับตั้งแต่ก่อตั้งศาลรัฐธรรมนูญจนถึงปัจจุบัน เป็นเวลากว่า 7 ปีแล้ว โดยที่ความร่วมมือดังกล่าวได้มีส่วนอย่างสำคัญในการผลักดันภารกิจทางวิชาการของศาลรัฐธรรมนูญให้มีความก้าวหน้าและขยายประโยชน์ไปสู่สาธารณชนอย่างกว้างขวางทั้งในประเทศและนอกประเทศ ซึ่งเป็นงานที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาระบบนิติรัฐของไทย

การที่ ศ. ดร. ดีเอเทอร์ ซี อุมบาค ศาสตราจารย์ทางกฎหมาย มหาวิทยาลัยพอทสดัม ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ได้ให้เกียรติเดินทางมาบรรยายในวันนี้ นับเป็นนิมิตหมายที่ดีต่อศาลรัฐธรรมนูญ โดยเฉพาะต่อการขยายความร่วมมือทางวิชาการระหว่างสถาบันทั้งสองให้มีความก้าวหน้าเพิ่มมากยิ่งขึ้น ขึ้นต่อไปในอนาคต ทั้งนี้ เพื่อสร้างหลักประกันในการพัฒนาความแข็งแกร่งให้แก่การปกครองในระบบนิติรัฐของไทยให้มีความก้าวหน้าสืบไป

ในท้ายนี้ ผมและคณะขอต้อนรับศ. ดร. ดีเอเทอร์ ซี อุมบาค ศาสตราจารย์ทางกฎหมาย มหาวิทยาลัยพอทสดัม ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี และผู้แทนมูลนิธิคอนราต อาเดนาวร์ ประจำประเทศไทย ด้วยความยินดีและเป็นเกียรติอย่างยิ่ง และหวังว่าในอนาคตต่อไปเราจะได้รับเกียรติให้การต้อนรับท่านอีก

* * * *

การบรรยายพิเศษ เรื่อง “ศาลรัฐธรรมนูญกับการเลือกตั้ง : กรณีประสพการณ์ศาลรัฐธรรมนูญสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี” โดย ศาสตราจารย์ ดร.ดีเอเทอร์ ซี อุมบาค ศาสตราจารย์ทางกฎหมาย มหาวิทยาลัยพอทสดัม สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี วันที่ 30 มีนาคม 2549 ณ ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ศาสตราจารย์ ดร. ดีเอเทอร์ ซี อุมบะ : การให้ความเห็นในประเด็นที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งของประเทศไทย สำหรับชาวต่างประเทศ เป็นไปไม่ได้ที่จะทราบเรื่องราวที่เกิดขึ้นได้อย่างชัดเจน เพราะการได้รับฟังความคิดเห็นผ่านทางสื่อต่างๆ เช่น หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ เป็นต้น เป็นเพียงการบอกเล่าที่มีเนื้อหาที่ค่อนข้างยาว แต่อย่างไรก็ตามมีบางสิ่งบางอย่างที่คล้ายกันของระบบและปัญหาของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีกับประเทศไทยที่อาจสังเกตได้ ดังนั้นการสรุปจากสิ่งที่ได้รับฟังจากการบรรยายในครั้งนี้ จึงเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้เข้าร่วมรับฟังการสัมมนาฯ ในฐานะที่เป็นคนไทย

1. ประวัติศาสตร์ทางการเมืองของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 จนถึงปัจจุบัน

เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ลึกลับสุดลง ใน ค.ศ. 1945 สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีและประเทศต่างๆ ในยุโรปส่วนใหญ่ได้รับความเสียหาย ความเสียหายดังกล่าวเกิดขึ้นจากการปกครองในระบอบเผด็จการซึ่งไม่ได้เกิดขึ้นจากการรุกรานของข้าศึกแต่อย่างใด ซึ่งถือเป็นประวัติศาสตร์ของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีที่เป็นผู้เริ่มต้นสงครามโลกครั้งที่ 2 และต้องรับผิดชอบต่อสิ่งที่ได้กระทำลงไป อันเป็นบทเรียนราคาแพงที่สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีต้องชดใช้และเป็นบทเรียนที่ขมขื่น

ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ดังกล่าว คือ การที่พรรคสังคมนิยมแห่งชาติ (the National Socialist Party) และผู้นำของพรรคดังกล่าว เข้ามาเป็นรัฐบาลโดยไม่ได้มาจากการเลือกตั้ง แต่เข้ามาโดยกฎหมายและการเลือกตั้งโดยกฎหมาย กลุ่มการเมืองของพรรคสังคมนิยมแห่งชาติได้อาศัยประโยชน์จากความอ่อนแอของรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ค.ศ. 1919 ที่ออกโดยสาธารณรัฐไวมาร์ (Weimar's Democratic

Constitution) และความอ่อนแอของสาธารณรัฐซึ่งมีที่มาจากความอ่อนแอของพรรคร่วมรัฐบาลที่ไม่สามารถบังคับบัญชาข้าราชการและตุลาการที่มาจากยุคของการปกครองโดยจักรวรรดิ ประกอบกับการเกิดขึ้นของพรรคคอมมิวนิสต์ซึ่งเป็นฝ่ายซ้ายและพรรคนาซีที่เป็นฝ่ายขวาซึ่งไม่สนับสนุนการปกครองในระบอบประชาธิปไตย และเหตุการณ์เศรษฐกิจตกต่ำใน ค.ศ. 1929

ส่งผลให้เกิดปัญหาการว่างงานของคนงานนับล้านๆ คน ปัญหาความยากจน และความกังวลต่ออนาคต ทำให้พรรคนาซีได้เข้ามาเป็นรัฐบาลใน ค.ศ. 1932 พรรคนาซีได้กลายเป็นพรรครัฐบาลที่เข้มแข็งในรัฐสภาแม้จะไม่ได้รับเสียงข้างมากในการลงมติในสภา และใน ค.ศ. 1933 ประธานาธิบดีพอล วอน ฮินเดนเบิร์ก โดยคำแนะนำของเหล่าบรรดาผู้นำสายอนุรักษนิยมได้แต่งตั้งให้ ฮิตเลอร์ เป็นนายกรัฐมนตรี ทำให้สาธารณรัฐไวมาร์สิ้นสุดลง เมื่อพรรคสังคมนิยมแห่งชาติได้เข้าสู่อำนาจทางการเมือง สมาชิกของพรรคสังคมนิยมแห่งชาติไม่เคารพการปกครองในระบอบประชาธิปไตยจนทำให้เกิดความหายนะตามมา คือ การเป็นผู้ก่อให้เกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 ขึ้น

ภายหลังสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่ 2 คณะกรรมาธิการรัฐสภาได้มีการพิจารณาถึงความผิดพลาดที่ผ่านมาและเพื่อที่จะไม่ให้เกิดเหตุการณ์เหมือนกับรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ค.ศ. 1919 ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ค.ศ. 1919 ไม่ได้เป็นรัฐธรรมนูญที่ใช้ไม่ได้แต่มีข้อบกพร่องที่ต้องแก้ไข คณะกรรมาธิการรัฐสภาประกอบด้วยชายและหญิงจำนวนหนึ่งที่ไม่ได้มีส่วนร่วมในระบอบการปกครองแบบเผด็จการที่มีมาก่อนหน้านี้ ซึ่งได้มารวมกันบนเกาะที่อยู่โดดเดี่ยวทางตอนใต้ของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีเพื่อทำการร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหลีกเลี่ยงความผิดพลาดที่เคยเกิดขึ้นในอดีตมีประเด็นสำคัญที่กล่าวถึงในการแก้ไขรัฐธรรมนูญอยู่ 2 ประเด็น คือ

ประเด็นแรก อำนาจของประธานาธิบดี การที่ประธานาธิบดีของสาธารณรัฐไวมาร์มีอำนาจมากเกินไป ยกตัวอย่างเช่น ประธานาธิบดีสามารถออกกฎหมายได้ในสถานการณ์ฉุกเฉิน ประธานาธิบดีสามารถยุบสภาได้ด้วยตนเอง เป็นต้น

ประเด็นที่สอง การยุบสภา การย้อนกลับไปในเรื่องการยุบสภา เนื่องจากเป็นสาเหตุที่จะทำให้ต้องมีการเลือกตั้งครั้งใหม่และครั้งที่สองตามมา ซึ่งเป็นธรรมเนียมปฏิบัติในระบบประชาธิปไตย และไม่ได้มีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีในขณะนั้น โดยเสียงข้างมากของรัฐบาลสามารถเปลี่ยนจากเหนือให้เป็นที่ได้ จากความถูกต้องเป็นความไม่ถูกต้อง ฯลฯ นั่นคือทั้งหมดที่เปลี่ยนแปลงกฎหมายพื้นฐานของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีในขณะนั้น

ผลที่ตามมาจากในอดีตที่กฎหมายพื้นฐานของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีไม่ค่อยสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ เนื่องจากในอดีตสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีได้แบ่งแยกออกเป็น 2 ประเทศ คือ เยอรมนีตะวันตก และเยอรมนีตะวันออก ซึ่งรัฐธรรมนูญที่เห็นในปัจจุบันนี้ทำให้ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเกิดขึ้น แต่อย่างไรก็ตามประชาชนเยอรมันยังจำชื่อของรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันไม่ได้เพราะประชาชนเยอรมันไม่คุ้นเคยกับการออกกฎหมายพื้นฐานให้สอดคล้องกับบทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญ ผลกระทบที่ตามมา 3 ประการจากประสพการณ์ที่ผ่านมาของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีในอดีต

ประการแรก ประธานาธิบดีแห่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีไม่สามารถยุบสภาได้ด้วยการตัดสินใจของตนเอง ประธานาธิบดีฯ ไม่มีอำนาจในกรณีฉุกเฉิน ประธานาธิบดีฯ เป็นเพียงตัวแทนของประเทศหรือที่เรียกกันแบบง่าย ๆ ว่าเป็นเพียง “เจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่รับรองความถูกต้องของเอกสารและนิติกรรมสัญญา (Notary Public) เท่านั้น” ประธานาธิบดีฯ เป็นเพียงผู้นำทางจิตใจของสาธารณรัฐแต่ไม่มีอำนาจอย่างแท้จริง

ประการที่สอง รัฐธรรมนูญแห่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีฉบับปัจจุบันทำให้กฎหมายพื้นฐานไม่ใช่กฎหมายที่ปลอดจากค่านิยมของรัฐธรรมนูญ แต่ในทางตรงกันข้ามกฎหมายพื้นฐานไม่สามารถที่จะละทิ้งค่านิยมของกฎหมายรัฐธรรมนูญได้ตามหลักเสียงข้างมากหรือเสียงข้างน้อย หมายความว่า มีค่านิยมที่ชัดเจนและค่านิยมนี้มีบทบาทสำคัญในการพิจารณาวินิจฉัยคดีของศาลรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ซึ่งการพิทักษ์ค่านิยมนี้ได้รับการรับรองหรือคว่ำบาตรได้ 2 ทาง แนวทางที่ 1 ค่านิยมนี้ผูกมัดหรือขึ้นอยู่กับอำนาจอธิปไตย 3 อำนาจ คือ อำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหาร อำนาจตุลาการ และแนวทางที่ 2 ค่านิยมที่ได้รับการคุ้มครองโดยศาลรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

ประการที่สาม ปัญหาที่เกี่ยวกับการระบอบคุณสมบัติของตัวแทนกฎหมายพื้นฐาน กฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีได้กำหนดเงื่อนไขให้อำนาจทุกอำนาจมีที่มาจากประชาชน ซึ่งเป็นหลักการเดียวกันที่มีอยู่ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยด้วย ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่า ผู้ที่ถูกปกครองและผู้ปกครองจะได้มีการระบุไว้อย่างแน่นอนซึ่งไม่จำเป็นต้องเป็นเช่นนั้นก็ได้ แต่เป็นเพียงแบบจำลองในทางปฏิบัติที่ปรากฏในกฎหมายรัฐธรรมนูญของระบอบประชาธิปไตยแบบตัวแทน (Representative Democracy) ซึ่งมีเพียงระบอบประชาธิปไตยแบบตัวแทน (Representative Democracy) เท่านั้น ที่รับรองว่าอำนาจทางการเมืองจะมีประสิทธิภาพเมื่อเกิดขึ้นภายใต้การจำกัดอำนาจโดยกฎหมายหรือรัฐธรรมนูญ การจำกัดอำนาจอาจจะเกิดขึ้นโดยกฎหมายพื้นฐานหรือโดยข้อจำกัดของรัฐธรรมนูญเป็นส่วนใหญ่ การมีตัวแทนนั้นในเบื้องต้นจะต้องมีความรับผิดชอบ ซึ่งเป็นไปตามหลักเหตุและผลที่ว่าประชาชนโดยทั่วไปไม่สามารถจะรับผิดชอบต่อสิ่งใดๆ ได้ เนื่องจากประชาชนได้มอบอำนาจอธิปไตยให้แก่รัฐแล้ว

การมีตัวแทนต้องกระทำตามกฎหมายรัฐธรรมนูญโดยมีที่มาจากการเลือกตั้งและการลงคะแนนเสียงผ่านระบบการแบ่งแยกอำนาจระหว่าง 3 องค์กร คือ องค์กรนิติบัญญัติ องค์กรด้านการบริหาร องค์กรตุลาการ ซึ่งเป็นองค์กรหรือสถาบันหลักของรัฐ โดยลักษณะของตัวแทนคือการมีรัฐสภาที่มาจาก การเลือกตั้ง ซึ่งตัวแทนหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเมื่อได้รับเลือกตั้งเข้ามาแล้วจะถูกผูกมัดด้วยจิตสำนึกไม่ใช่ด้วยคำแนะนำหรือ บทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญหรือแม้แต่พรรคการเมืองของตน เนื่องจากกฎหมายพื้นฐานไม่ยินยอมให้ทำได้ ซึ่งในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี เรียกสิ่งนี้ว่าเป็นหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากประชาชน

2. ระบบพรรคการเมืองของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

พรรคการเมืองตามรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ค.ศ. 1919 ที่ออกโดยสาธารณรัฐไวมาร์ (Weimar's Democratic Constitution) มีข้อกำหนดที่บัญญัติไว้อย่างชัดเจนในรัฐธรรมนูญว่า พรรคการเมืองเป็นส่วนประกอบพื้นฐานที่จำเป็นต้องมีในการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

พรรคการเมืองเป็นสิ่งที่ไม่เคยปรากฏมาก่อนในประวัติศาสตร์ก่อนหน้าที่จะมีรัฐธรรมนูญ ซึ่งรัฐธรรมนูญได้บัญญัติถึงระบบของรัฐบาล โครงสร้างพื้นฐานตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ซึ่งในทฤษฎีทางด้านรัฐศาสตร์แล้วพรรคการเมืองมีหน้าที่ทำให้มีสมาชิก รัฐสภาครบตามจำนวน หน้าที่ของพรรคการเมือง คือ หน้าที่ในการส่งผู้สมัครลงรับเลือกตั้งและหน้าที่ในการทำให้สามารถจัดตั้งรัฐบาลได้ ซึ่งหมายความว่าถ้าหากไม่มีพรรคการเมืองสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีจะไม่มีรัฐสภาอย่างแน่นอน ถ้าหากไม่มีรัฐสภาก็จะไม่สามารถจัดตั้งรัฐบาลได้ นั่นคือส่วนประกอบทั้งหมดที่ต้องนำมารวมกัน ซึ่งหน้าที่ดังกล่าวไม่มีใครที่จะสามารถทำได้และไม่สามารถทำได้โดยรัฐ

การที่จะลงสมัครรับการเลือกตั้งในตอนเริ่มต้นของการรณรงค์หาเสียง ในฐานะผู้สมัครที่ไม่สังกัดพรรคการเมืองเนื่องจากไม่ชอบพรรคการเมืองใดเลย จะได้พบกับความยากลำบากหลายประการ อาทิ ปัญหาเรื่องเงินทุน เนื่องจากต้องหาเงินทุนด้วยตนเอง ปัญหาในการจัดองค์การ ซึ่งจะมีวิธีการอย่างไรในการที่จะปราศรัย และจะมีวิธีการอย่างไรในการที่จะแจกแผ่นพับ แนะนำตัว

ซึ่งในความเป็นจริงแล้วโอกาสที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ไม่ได้สังกัดพรรคการเมืองจะได้รับการเลือกตั้งเข้ามาเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแทบจะไม่มีเลย ยกตัวอย่างเช่น บุคคลที่มีชื่อเสียงบุคคลหนึ่งได้ลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง เนื่องจากปัญหาในทางการเมืองหรือปัญหาในทางกฎหมาย ดังนั้นผู้สมัครรับเลือกตั้งบุคคลนั้นจึงต้องรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งเพียงลำพังคนเดียว มีเพียง 2 หรือ 3 กรณีเมื่อห้าสิบปีที่แล้วในประวัติศาสตร์ที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ไม่สังกัดพรรคการเมืองได้รับเลือกตั้งเข้ามาเป็นสมาชิกรัฐสภาความยุ่งยากที่ตามมาคือผู้สมัครรับเลือกตั้งบุคคลนั้นจะต้องหาตำแหน่งในคณะกรรมการของรัฐสภาให้ได้และปัญหาอื่นๆ

เพื่อให้เห็นภาพที่ชัดเจน ยกตัวอย่างเช่น การเป็นสมาชิกพรรคการเมืองเอ แต่ไม่สามารถทำตามเป้าหมายและนโยบายของพรรคการเมืองเอ ได้อีกต่อไป จึงลาออกจากการเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองเอ และสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมืองบี โดยที่ไม่สูญเสียหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากประชาชนและไม่สูญเสียตำแหน่งในฐานะสมาชิกรัฐสภา ซึ่งมีตัวอย่างที่เกิดขึ้นไม่บ่อยนักซึ่งเป็นตัวอย่างที่มีชื่อเสียงคือ ตัวอย่างของอดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยคนล่าสุดท่านออกเทอร์ ชิลี ซึ่งสังกัดพรรคสังคมนิยมประชาธิปไตย (Social Democrat Party) แต่มีการกล่าวกันว่าในความเป็นจริงแล้วท่านมีใจฝักใฝ่ในพรรคคริสเตียนประชาธิปไตย (Christian Democrat Union Party) มากกว่า เนื่องจากนโยบายของท่านมักจะคล้ายคลึงกับแนวทางของพรรคคริสเตียน

ประชาธิปไตย ซึ่งไม่ได้ส่งผลกระทบต่อชื่อเสียงของท่านแต่อย่างใด ซึ่งกรณีดังกล่าวเกิดขึ้นไม่มากเหมือนในกรณีประเทศอังกฤษแต่ยังคงมีตัวอย่างดังกล่าวเกิดขึ้นตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

นอกจากนั้นการที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรย้ายจากพรรคการเมืองหนึ่งไปสังกัดอีกพรรคการเมืองหนึ่งนั้นเกี่ยวข้องกับเรื่องของเงินทุน ซึ่งน่าจะไม่เป็นไปตามที่กล่าวอ้างกัน แต่การที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรย้ายจากพรรคการเมืองหนึ่งน่าจะเกิดจากการที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรท่านนั้นไม่เห็นความก้าวหน้าในอาชีพของตนถ้าหากยังสังกัดพรรคการเมืองเดิมแต่มองเห็นโอกาสที่ดีกว่าหากย้ายไปสังกัดพรรคการเมืองอื่นซึ่งน่าจะทำให้มีโอกาสก้าวหน้ามากกว่า

3. การยุบสภาผู้แทนราษฎรของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

กรณีที่จะมีการยุบสภาเพื่อจัดให้มีการเลือกตั้งได้นั้นทำโดยพรรคการเมืองที่เป็นรัฐบาลจะประกาศให้มีการยุบสภาและจัดให้มีการเลือกตั้งในช่วงที่คาดว่าจะมีโอกาสสูงที่จะชนะการเลือกตั้ง แต่ตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีการยุบสภาไม่ใช่เรื่องที่จะกระทำได้ง่ายเนื่องจากมีกฎหมายที่ค่อนข้างเคร่งครัดพอสมควร กรณีที่จะยุบสภาได้นั้นต้องเป็นกรณีที่นายกรัฐมนตรีได้รับการลงมติไม่ไว้วางใจ มีหลายครั้งที่นายกรัฐมนตรียังคงได้รับความไว้วางใจจากรัฐสภา แต่มีวิธีการที่มักใช้กันเสมอของพรรครัฐบาลคือการขอความร่วมมือให้พรรคร่วมรัฐบาลลงมติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรี เพื่อที่นายกรัฐมนตรีจะสามารถประกาศยุบสภาและจัดให้มีการเลือกตั้งเกิดขึ้น

มีเพียงคำถามเดียวที่ตามมา คือ การลงมติไม่ไว้วางใจในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่สามารถลงมติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรีโดยที่ไม่ได้เลือกนายกรัฐมนตรีคนใหม่ขึ้นมาทำหน้าที่แทนเมื่อกล่าวถึงการลงมติไม่ไว้วางใจ หากย้อนกลับมาดูคำวินิจฉัยของ

ศาลรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีที่ผ่านมา ซึ่งบทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีฉบับปัจจุบันไม่มีโอกาสที่จะทำให้รัฐบาลออกจากตำแหน่งโดยไม่มี การเลือกนายกรัฐมนตรีคนใหม่ขึ้นมาทำหน้าที่แทนเหมือนในสมัยของสาธารณรัฐไวมาร์ได้ ถ้าพรรคการเมืองฝ่ายค้านต้องการที่จะลงมติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรีจะต้องมีคะแนนเสียงมากพอที่จะเสนอนายกรัฐมนตรีคนใหม่ด้วย

การเลือกตั้งทั่วไปครั้งที่ผ่านมา ค.ศ. 2005 นายกรัฐมนตรียังคงได้รับความไว้วางใจจากรัฐสภาแต่มีเหตุการณ์ที่ทำให้นายกรัฐมนตรีจำเป็นต้องใช้การยุบสภาเพื่อเป็นเครื่องมือทางการเมือง นายกรัฐมนตรีจึงต้องการที่จะไม่ได้รับความไว้วางใจ กรณีนี้ศาลรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีได้มีคำวินิจฉัยว่าการยุบสภาของนายกรัฐมนตรีเป็นสิ่งที่ถูกต้องตามหลักกฎหมาย แต่ในเรื่องอื่นที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อถือของบุคคลซึ่งไม่สามารถพิสูจน์ได้ทางกฎหมาย ซึ่งในความเป็นจริงแล้วนายกรัฐมนตรีได้รับความไว้วางใจจากรัฐสภาแต่เขาต้องการได้รับการลงมติไม่ไว้วางใจจากรัฐสภา เพื่อจะสามารถยุบสภาได้ การยุบสภาเกิดขึ้น 2 ครั้ง ครั้งล่าสุดเกิดขึ้นในสมัยของรัฐบาลชุดที่แล้วของนายกรัฐมนตรีเกอฮาร์ด ชโรเดอร์ ต้องการให้มีการลงมติไม่ไว้วางใจและขอให้เสียงข้างมากลงมติไม่ไว้วางใจและต่อมาท่านได้ขอร้องให้ประธานาธิบดีของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีทำการยุบสภา การตัดสินใจทางการเมืองของนายกรัฐมนตรีและประธานาธิบดีในครั้งนี้ ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์อย่างมากโดยเฉพาะจากนักวิชาการ แต่ไม่ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์จากนักการเมืองและประชาชน เพราะว่าประชาชนทุกคนยอมรับการลงมติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรีในครั้งนี้ซึ่งได้มีความเห็นแตกแยกออกเป็น 2 ฝ่าย คือ ฝ่ายของผู้ที่เห็นด้วย และฝ่ายที่ไม่เห็นด้วย คือ นักวิชาการ

4. แนวคิดพื้นฐานของระบบการเลือกตั้ง

สำนวนที่ในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีที่นิยมพูดกัน คือ “อะไรคือความแตกต่างระหว่างการแข่งขันฟุตบอลกับการเลือกตั้ง” คำตอบของคำถามง่าย ๆ คือ “ภายหลังจากเสร็จสิ้นการแข่งขันฟุตบอลท่านสามารถรู้ผลแพ้ชนะในการแข่งขันแต่ละครั้ง แต่ภายหลังจากการเลือกตั้งเสร็จสิ้นยังอาจจะเห็นการเลือกตั้งครั้งต่อไปที่จะตามมา”

ตามปกติการที่จะมีรัฐสภาแห่งชาติที่มาจากการเลือกตั้งนั้น อาจจะพิจารณาได้จากการมีสภาผู้แทนราษฎรหรือการมีวุฒิสภา ซึ่งจากประสบการณ์ของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีและทวีปยุโรปจะพบว่าอาจมีปัญหาก่อเกิดขึ้นในการเลือกตั้งครั้งที่ 1 หรืออาจเกิดขึ้นในการเลือกตั้งครั้งที่ 2 และครั้งที่ 3 ซึ่งอาจจะมีคำแนะนำให้ตรวจสอบความผิดพลาดที่เกิดขึ้นหรือการแก้ไขความผิดพลาดที่เกิดขึ้นโดยการแก้ไขกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งหรือการแก้ไขรัฐธรรมนูญ

ระบบการเลือกตั้งนั้นมิได้หลากหลายระบบ จึงไม่มีระบบของการเลือกตั้งเพียงระบบเดียวเดียวที่เป็นสากล เมื่อศึกษาค้นคว้าจากเอกสารที่มีอยู่จะพบว่ามียุทธวิธีการในการเลือกตั้งที่แตกต่างกันถึง 90 วิธีซึ่งมีความแตกต่างกันและเป็นพื้นฐานของระบบการเลือกตั้ง ทำให้สามารถเข้าใจถึงระบบการเลือกตั้งของประเทศใดประเทศหนึ่งได้โดยศึกษา ภาวะวิวัฒนาการของประเทศนั้น และจะสามารถเข้าใจระบบการเลือกตั้งของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีและระบบการเลือกตั้งของยุโรปได้ หากได้ทำการศึกษาจากประวัติศาสตร์ความเป็นมา

เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งมีหลักการที่สำคัญว่าทุกสิ่งทุกอย่างเกี่ยวข้องกับ การเลือกตั้ง ซึ่งบทความที่มีชื่อเสียงเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญได้อธิบายว่าสมาชิกวุฒิสภาต้องมาจากการเลือกตั้ง ซึ่งการเลือกตั้งต้องอยู่บนพื้นฐานของ 4 - 5 มาตรฐาน คือ 1) การเลือกตั้งทั่วไป (General) 2) การเลือกตั้งตรง (Direct)

3) การเลือกตั้งแบบเสรี (Free) 4) การเลือกตั้งที่เสมอภาค (Equal)
5) การเลือกตั้งลับ (Secret) ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ หมายความว่า
การเลือกตั้งจะต้องกระทำตามทั้ง 5 มาตรฐานดังกล่าว

มาตรฐานที่ 1) การเลือกตั้งทั่วไป ไม่มีความสำคัญแล้วในปัจจุบัน
เพราะว่าการเลือกตั้งจะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกคนมีสิทธิลงคะแนน
เสียงเลือกตั้งโดยเท่าเทียมกันและป้องกันไม่ให้มีการจำกัดสิทธิเลือกตั้งของ
ประชาชน ยกตัวอย่างเช่น ในสวิตเซอร์แลนด์ในอดีตไม่อนุญาตให้ผู้หญิง
มีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง หรือถ้าบุคคลใดไม่มีเงินเพียงพอ ซึ่งเป็น
ส่วนหนึ่งของประวัติศาสตร์ หรือบุคคลใดไม่ได้เป็นเจ้าของที่ดินหรือไม่มี
พื้นฐานการศึกษาที่เพียงพอ เป็นต้น ที่กล่าวมาทั้งหมดนั้นทำให้ไม่สามารถ
เกิดการเลือกตั้งทั่วไปได้ แต่ในปัจจุบันสามารถทำได้เพียงการออกข้อจำกัด
สิทธิในการเลือกตั้งของบุคคลบางประเภทเท่านั้น เช่น คนวิกลจริต เป็นต้น
ดังนั้นการเลือกตั้งทั่วไปจึงไม่มีปัญหาในปัจจุบัน

ส่วนมาตรฐานที่ 3) การเลือกตั้งแบบเสรี และมาตรฐานที่ 5) การ
เลือกตั้งลับ จะไม่ขออธิบายเพราะว่าจะต้องใช้เวลาค่อนข้างมากในการ
อธิบายที่ค่อนข้างยาว มาตรฐานที่ 5) การเลือกตั้งลับ หมายความว่า
ในขณะที่อยู่ลำพังท่านเดียวในคูหาลงคะแนนโดยที่ไม่มีใครสามารถเห็นว่า
เลือกผู้สมัครคนใด ครั้งหนึ่งได้มีโอกาสเห็นการใช้สิทธิเลือกตั้งในประเทศจีน
ซึ่งในรัฐธรรมนูญของประเทศจีนได้บัญญัติให้การเลือกตั้งเป็นการเลือกตั้งลับ
ซึ่งการกาบัตรเลือกตั้งโดยให้บุคคลอื่นเห็นจะถูกตำหนิว่าทำไมจึงทำเช่นนั้น
ดังนั้นผู้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งจึงถูกแรงกดดันทางด้านจิตใจจากคน
รอบข้างว่าทำไมไม่ทำให้เป็นการเลือกตั้งโดยลับ

ความต้องการที่จะทำให้การเลือกตั้งเป็นการเลือกตั้งตามมาตรฐานที่ 2)
การเลือกตั้งตรง และมาตรฐานที่ 4) การเลือกตั้งที่เสมอภาค ซึ่งคำวินิจฉัย
ส่วนใหญ่ของศาลรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีจะเกี่ยวข้องกับ

กับคำถามในมาตรฐานที่ 2) การเลือกตั้งตรง และมาตรฐานที่ 4) การเลือกตั้งที่เสมอภาค

มาตรฐานที่ 2) การเลือกตั้งตรง และมาตรฐานที่ 4) การเลือกตั้งที่เสมอภาค เป็นมาตรฐาน 2 ประการที่สำคัญซึ่งก่อให้เกิดปัญหาและปัญหาส่วนใหญ่ของศาลรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีเกี่ยวข้องกับมาตรฐานทั้ง 2 ประการดังกล่าว เช่น กรณีดังกล่าวเป็นการเลือกตั้งตรงหรือไม่ เป็นการเลือกตั้งที่เสมอภาคหรือไม่ อะไรคือความเสมอภาคสำหรับการเลือกตั้ง

5. ระบบการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

ในการลงคะแนนเสียงของประชาชนเยอรมันเลือกได้ 2 แบบ แบบแรก คือ การเลือกตัวบุคคล ซึ่งผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ได้คะแนนเสียงมากที่สุดจะได้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบที่สอง คือ การเลือกพรรคการเมืองซึ่งขึ้นอยู่กับประชาชนที่จะเลือกพรรคการเมืองใดเข้าไปในสภา ซึ่งการเลือกพรรคการเมืองนี้หากพิจารณาแล้วอาจจะเห็นว่าไม่มีความสำคัญแต่ในความเป็นจริงแล้วมีความสำคัญมากเพราะพรรคการเมืองที่ได้รับคะแนนเสียงข้างมากในรัฐสภาจะเป็นแกนนำในการจัดตั้งรัฐบาลต่อไป

การเลือกตั้งที่เปิดโอกาสให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเลือกได้ทั้ง 2 แบบนี้มีข้อดี คือ ประชาชนสามารถที่จะได้เลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ประชาชนพึงพอใจเข้าไปในรัฐสภา และพรรคการเมืองที่มีนโยบายที่ตรงกับความต้องการของประชาชน ประชาชนสามารถเลือกพรรคการเมืองได้เป็นอีกทางเลือกหนึ่ง

ในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีมีระบบที่ผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งสามารถเลือกได้ 2 แบบ (มีบัตรเลือกตั้ง 2 ใบ) แบบที่ 1 การลงคะแนนเสียง

สำหรับเลือกตัวบุคคล เช่นเดียวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มีการเปิดโอกาสให้เลือกตัวบุคคลจากพรรคการเมืองต่าง ๆ (แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง) ซึ่งประชาชนสามารถเลือกผู้สมัครที่ตนชอบ โดยที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ได้รับคะแนนเสียงมากที่สุดก็จะได้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แม้ว่าจะมีเพียงคะแนนเสียงเดียวผู้สมัครท่านนั้นก็ถือว่าได้รับการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน

ส่วนแบบที่ 2 การเลือกพรรคการเมือง ซึ่งเหมือนระบบบัญชีรายชื่อของประเทศไทยในการจัดลำดับรายชื่อในบัญชีรายชื่อซึ่งเป็นสิทธิของพรรคการเมืองที่จะจัดลำดับว่าใครจะอยู่ในลำดับที่ 1, 2, 3 ในอดีตมีการถกเถียงกันว่าการเลือกบุคคลเข้าไปอยู่ในบัญชีรายชื่อจะไม่ใช่ประชาธิปไตย เพราะจะมีคนเพียง 1 หรือ 2 คนที่มีสิทธิมีเสียงมากในพรรคการเมือง ทำการเลือกคนเข้าไปอยู่ในบัญชีรายชื่อของพรรคการเมือง แต่ในปัจจุบัน การเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งเข้ามาอยู่ในบัญชีรายชื่อเป็นเรื่องของพรรคการเมืองสมาชิกในพรรคการเมืองทุกคนจะได้รับการสอบถามความเห็นว่าคุณคิดที่มีความเหมาะสม ซึ่งสมาชิกของพรรคการเมืองทั้งหมดมีสิทธิในการเลือกบุคคลเข้าไปอยู่ในบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองที่ตนสังกัด

คณะกรรมการรัฐสภาที่ยกร่างกฎหมายดังกล่าว ไม่ได้กำหนดไว้ชัดเจนว่าควรจะดำเนินการจัดการเลือกตั้งอย่างไร เพียงแต่กล่าวถึงวิธีการแบ่งเขตเลือกตั้งตามสัดส่วนของจำนวนประชากร เพราะว่าเมื่อมีการเลือกตั้ง จะต้องตัดสินใจว่า “จะนับคะแนนด้วยวิธีใด” และ “จะลาออกจากตำแหน่งด้วยวิธีใด” รัฐสภาเพียงแต่กำหนดถึงวิธีการแบ่งเขตเลือกตั้งตามสัดส่วนของจำนวนประชากรเท่านั้นว่าเป็นไปตามที่สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีกำหนดในปัจจุบันหรือไม่

6. คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีกับการเลือกตั้ง

6.1 คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่วินิจฉัยยอมรับหลักการที่ว่าพรรคการเมืองที่จะได้รับการเลือกตั้งจะต้องได้รับคะแนนเสียง 5 เปอร์เซ็นต์ของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

ในกฎหมายเลือกตั้งของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีวางหลักไว้ว่า ถ้าพรรคการเมืองใดได้รับคะแนนเสียงน้อยกว่า 5 เปอร์เซ็นต์ของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง พรรคการเมืองนั้นจะไม่ได้รับการเลือกตั้งเข้าไปในรัฐสภา

อาจจะมีการถามว่าทำไมต้องเป็น 5 เปอร์เซ็นต์ หรือทำไมไม่เป็นจำนวน 3.6 เปอร์เซ็นต์ ศาลรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีได้วินิจฉัยโดยวางหลักไว้ว่าในขณะที่การใช้เกณฑ์ว่าถ้าพรรคการเมืองใดได้คะแนนเสียงน้อยกว่า 5 เปอร์เซ็นต์ของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง พรรคการเมืองนั้นจะไม่มีสิทธิได้รับการเลือกตั้งเข้าไปในรัฐสภานั้นมีความเหมาะสมแล้ว แต่สำหรับสถานการณ์ในอนาคตศาลรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนียังไม่ได้วินิจฉัย แต่ในขณะนี้ถือว่าจำนวน 5 เปอร์เซ็นต์ นั้นเหมาะสมแล้ว

6.2 คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีที่วินิจฉัยว่าพรรคการเมืองไม่ใช่องค์กรของรัฐแต่เป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีในครั้งที่ผ่านมาได้วินิจฉัยว่าพรรคการเมืองไม่ใช่องค์กรของรัฐแต่ทำหน้าที่ในฐานะองค์กรตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งทำให้เกิดความแตกต่างขึ้นระหว่างองค์กรของรัฐกับองค์กรตามรัฐธรรมนูญ แต่พรรคการเมืองมีความสำคัญต่อการเป็นองค์กรหนึ่งตามรัฐธรรมนูญ พรรคการเมืองมีหน้าที่ตามบทบัญญัติ

ในรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี คือ หน้าที่ในการทำให้มีสมาชิกรัฐสภาครบตามจำนวน หน้าที่ในการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หน้าที่ในการทำให้มีรัฐสภาเพื่อที่จะสามารถจัดตั้งรัฐบาลได้

6.3 คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีที่วินิจฉัยตามบรรทัดฐานของสนธิสัญญามาร์ทริคซ์ (Masstricht Treaty)

คดีที่มีความสำคัญ คือ คดีมาร์ทริคซ์ (Maastricht Case) มาร์ทริคซ์ (Maastricht) คือ เมืองๆ หนึ่งในประเทศเนเธอร์แลนด์ ซึ่งสนธิสัญญามาร์ทริคซ์ (Masstricht Treaty) ทำให้เกิดการลงนามจัดตั้งสหภาพยุโรปขึ้น การลงนามจัดตั้งสหภาพยุโรปภายใต้สนธิสัญญามาร์ทริคซ์ (Maastricht Treaty) ทำให้เกิดข้อโต้แย้งต่างๆ ตามมาอย่างมากมายเกี่ยวกับอำนาจอธิปไตยของชาติ (National Sovereignty)

ประการแรก สถาบันที่มีอำนาจเหนือรัฐ (Supra National Institution) ประชาชนเยอรมันมีสิทธิที่ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกของรัฐสภา ซึ่งการตัดสินใจต่างๆ ทั้งหมดจะขึ้นอยู่กับรัฐสภา แต่ถ้การตัดสินใจของรัฐสภาขึ้นอยู่กับสหภาพยุโรปจะทำให้ประชาชนเยอรมันเสียสิทธิในฐานะผู้ลงคะแนนเพราะว่าการตัดสินใจต่างๆ ไม่ได้เกิดขึ้นในรัฐสภาแห่งชาติของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีแต่เกิดขึ้นที่อื่น ซึ่งสมาชิกรัฐสภาผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกของรัฐสภาแห่งชาติของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีไม่มีสิทธิที่จะตัดสินใจใดๆ ได้เลยต้องขึ้นอยู่กับสหภาพยุโรป

ประการที่สอง กฎหมายเกี่ยวกับประชาธิปไตยของสหภาพยุโรป ซึ่งเป็นสิทธิหรืออำนาจอธิปไตยควรจะปรากฏอยู่ในรัฐธรรมนูญ มิใช่ปรากฏอยู่ในกฎหมายเกี่ยวกับประชาธิปไตยของสหภาพยุโรป เนื่องจากสภาของสหภาพยุโรปไม่มีอำนาจในเรื่องนี้

ศาลของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีได้วินิจฉัยว่าสนธิสัญญา มาร์ททริตซ์ (Maastricht Treaty) หรือ สนธิสัญญาจัดตั้งสหภาพยุโรป (The European Union) มีฐานะเทียบเท่ากับกฎหมายรัฐธรรมนูญซึ่งมีผลต่อการร่างกฎหมายของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี นั่นหมายความว่า รัฐต้องปฏิบัติตามคำวินิจฉัยของสหภาพยุโรป (The European Union) เรียกว่า กระบวนการหลังประชาธิปไตย (Post Democratization of the Procedure) ซึ่งยังไม่ได้รับการยอมรับอย่างเต็มที่ นอกจากนี้ศาลรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีได้ยึดถือสนธิสัญญา มาร์ททริตซ์ (Maastricht Treaty) เป็นบรรทัดฐานของประเทศ (National Criterion)

6.4 คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีที่วินิจฉัยไม่รับคำร้องเกี่ยวกับความเสมอภาคในการหาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากพรรคการเมืองขนาดเล็ก

ในกรณีที่เกิดปัญหาในการเลือกตั้ง ศาลรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีก็จะพิจารณาว่ากรณีการร้องเรียนเกี่ยวกับการเลือกตั้งว่ากรณีใดขัดกับหลักความเสมอภาคในการหาเสียงเลือกตั้ง (Equality) หรือกรณีใดไม่ขัดกับหลักดังกล่าว มีกรณีตัวอย่างในการหาเสียงเลือกตั้งว่าจะให้ความเป็นธรรมกับทุกพรรคการเมืองอย่างไร เช่น พรรคการเมืองที่เป็นรัฐบาลได้ลงโฆษณาหาเสียงในหนังสือพิมพ์ โดยนำผลงานของรัฐบาลที่ทำมาแล้วมาโฆษณา กรณีดังกล่าวเป็นกรณีที่ได้มีการยื่นคำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญเยอรมนี ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีวินิจฉัยว่ากรณีนี้เป็นกรการทำลายหลักความเท่าเทียมกันในการหาเสียงของพรรคการเมือง (Equality)

ในการใช้พื้นที่หรือเวลาของสื่อมวลชนต้องให้เท่าเทียมกันด้วยไม่ว่าจะเป็นพื้นที่หรือเวลา ทุกพรรคการเมืองจะต้องได้รับสิทธิเท่าเทียมกัน ศาลรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีได้มีคำวินิจฉัยหลายเรื่อง

วางหลักไว้ว่าพรรคการเมืองทุกพรรคที่รณรงค์หาเสียงเลือกตั้งในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรควรได้รับการจัดสรรเวลาในการออกวิทยุกระจายเสียงและออกโทรทัศน์โดยเท่าเทียมกันทุกพรรคการเมือง แต่ไม่จำเป็นต้องออกวิทยุหรือโทรทัศน์ในเวลาเดียวกัน เพราะว่าพรรคการเมืองขนาดใหญ่มักมีข้อได้เปรียบคือมักจะได้รับความสนใจมากกว่าพรรคการเมืองขนาดเล็ก

คำวินิจฉัยที่แตกต่างกันของศาลรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีที่น่าสนใจเมื่อการเลือกตั้งครั้งที่ผ่านมามีผู้สมัคร 2 ท่านซึ่งปัจจุบันได้กลายเป็นพรรคร่วมรัฐบาล แต่ก่อนหน้านั้นในการเลือกตั้งมีผู้สมัครท่านที่ 3 ซึ่งมาจากพรรคการเมืองขนาดเล็กและแพ้การเลือกตั้งให้กับพรรคสหภาพคริสเตียนประชาธิปไตย (Christian Democrat Union Party) และพรรคสังคมนิยมประชาธิปไตย (Social Democrat Party) ไม่มีใครเชื่อว่าผู้สมัครท่านที่ 3 ซึ่งมาจากพรรคการเมืองขนาดเล็กจะได้เป็นนายกรัฐมนตรี ในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีเป็นธรรมเนียมที่ถือปฏิบัติกันมาโดยตลอดว่าจะต้องจัดให้มีการอภิปรายระหว่างผู้สมัครของพรรคการเมืองที่ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในกรณีนี้มีผู้แทนจากพรรคสหภาพบาวาเรียคริสเตียนประชาธิปไตย (the Bavaria Christian Social Union) คือ นายสตอร์ยคอฟ และผู้แทนจากพรรคสังคมนิยมประชาธิปไตย (Social Democrat Party) คือ นายเกอฮาร์ดชโรเดอร์ และผู้สมัครท่านที่ 3 คือ นายเวสเตอร์ วอยเลอร์ จากพรรคเสรีประชาธิปไตย (Free Democrat) ซึ่งต้องการที่จะเข้าร่วมในการอภิปรายร่วมกับอีก 2 พรรคการเมืองด้วย จึงอ้างถึงสิทธิที่จะได้รับการปฏิบัติที่เสมอภาค (the rights of equal treatment) สิ่งที่คุณสมัครท่านที่ 3 ต้องการคือการชักชวนให้ผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเลือกตนเองเข้าไปเป็นนายกรัฐมนตรี แต่ไม่มีผู้ใดคิดว่าผู้สมัครท่านที่ 3 จะทำสำเร็จ สถานีโทรทัศน์ปฏิเสธที่จะถ่ายทอดการหาเสียงของผู้สมัครท่านที่ 3 โดยกล่าวว่า

“ทางสถานีโทรทัศน์จะถ่ายทอดการอภิปรายเฉพาะผู้สมัครคนสำคัญเท่านั้น คือ ผู้แทนของ 2 พรรคการเมืองชั้นนำ” ซึ่งนายเวสเตอร์ วอยเลอร์ จากพรรคเสรีประชาธิปไตย (Free Democrat) กล่าวว่า “ตนมีสิทธิที่จะเข้าร่วมการอภิปราย” กรณีดังกล่าวได้มีการยื่นคำร้องไปให้ศาลรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีวินิจฉัยโดยนายเวสเตอร์ วอยเลอร์ ได้ร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญว่าตนไม่ได้รับการปฏิบัติเช่นเดียวกับพรรคการเมืองอื่น ศาลรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีได้เรียกประชุม และได้พิจารณากฎหมายรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวกับพรรคการเมือง โดยนายเวสเตอร์ วอยเลอร์ อ้างว่าถ้าหน่วยงานรัฐวิสาหกิจแห่งใดให้ความช่วยเหลือพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่ง พรรคการเมืองอื่นก็มีสิทธิได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานนั้นด้วยเช่นกัน

ในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีมีกฎหมายรัฐธรรมนูญที่วางหลักไว้ว่าในการที่จะช่วยเหลือพรรคการเมืองนั้น จะช่วยเหลือตามขนาดของพรรคการเมืองหรือขนาดความสำคัญของพรรคการเมืองด้วย ในคดีนี้ศาลรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีปฏิเสธที่จะรับวินิจฉัยโดยในคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีให้เหตุผลว่า “ในความเป็นจริงแล้วผู้มีสิทธิลงคะแนนต้องการที่จะตัดสินใจว่าจะลงคะแนนระหว่าง 2 พรรคการเมืองใหญ่เท่านั้น เนื่องจากเห็นได้อย่างชัดเจนว่ามีเพียงผู้สมัครคนเดียวของพรรคการเมืองขนาดใหญ่เท่านั้นที่จะได้เป็นนายกรัฐมนตรี ไม่มีบุคคลอื่น รวมทั้งผู้สมัครจากพรรคเสรีประชาธิปไตย (Free Democrat)”

อย่างไรก็ตามในกรณีนี้ไม่ขัดกับหลักความเสมอภาคของโอกาสในการหาเสียงเลือกตั้ง (Equal Chances) ของพรรคการเมืองเพราะว่าในความเป็นจริงแล้วผู้ที่จะได้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีจะต้องมาจากพรรคการเมืองขนาดใหญ่ ซึ่งการพิจารณาคดีนี้เป็นคดีที่สำคัญมากที่จะมาสนับสนุนแนวคิดของความเท่าเทียมกันของพรรคการเมือง

6.5 คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีในกรณีที่เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่ได้ครบตามจำนวนที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ

ในการเลือกตั้งที่ผ่านมา มีคดีที่น่าสนใจคดีหนึ่งตั้งชื่อว่า “คิตริส” (Ritz Case) “ริต (Ritz)” เป็นเมืองขนาดใหญ่และสวยงามเมืองหนึ่งในสาธารณรัฐเยอรมนีตะวันออกเฉียงใต้

ก่อนการเลือกตั้ง 2 วัน มีผู้สมัคร 1 ท่าน ของพรรคการเมืองหนึ่ง ซึ่งเป็นพรรคการเมืองฝ่ายขวา ได้เสียชีวิตทำให้ไม่มีเวลาที่จะสรรหาผู้สมัครของพรรคลงสมัครแทนผู้สมัครท่านนั้น การเลือกตั้งทั่วไปก็ยังคงดำเนินไปตามปกติ แต่การเลือกตั้งในเขตที่มีผู้สมัครรับเลือกตั้งเสียชีวิตลงจะมีการเลื่อนการเลือกตั้งออกไป

เริ่มมีการกล่าวถึงกันมากกว่าหากผลการเลือกตั้งออกมาปรากฏว่ามีผู้สมัครที่ชนะการเลือกตั้งเพียงแค่ว่า 95 เปอร์เซ็นต์ของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีจะมีปัญหาว่าจะประกาศผลการเลือกตั้งทันทีหลังจากที่มีการเลือกตั้งหรือจะรอเขตเลือกตั้งที่มีปัญหาให้เสร็จสิ้นแล้วจึงจะมีการประกาศผลการเลือกตั้งอย่างเป็นทางการ ภายหลังจากผ่านไป 1 สัปดาห์แล้วจะจัดให้มีการเลือกตั้งครั้งใหม่ทำให้ได้ผู้สมัครรับเลือกตั้งครบ 100 เปอร์เซ็นต์ กรณีนี้เกิดขึ้นกับผู้สมัครรับเลือกตั้งเพียงท่านเดียว แต่จะปฏิบัติอย่างไรหากผู้สมัครรับเลือกตั้งถูกฆาตกรรมหรือประสบอุบัติเหตุเครื่องบินตกทำให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งจำนวน 30 หรือ 40 คนเสียชีวิต

เมื่อไม่มีผู้สมัครรับเลือกตั้งได้ไม่ครบตามจำนวนที่นั่งซึ่งจะมีผลต่อการเปิดประชุมรัฐสภา ปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาข้อกฎหมายหรือไม่ การที่รัฐสภามีสมาชิกขาดไป 40 ที่นั่ง ซึ่งในกฎหมายรัฐธรรมนูญวางหลักไว้ว่า “ต้องมีสมาชิกจำนวน 150 คนหรือมากกว่านั้นจึงจะเปิดประชุมรัฐสภาได้” ซึ่งจะเห็นได้อย่างชัดเจนตามที่กฎหมายบัญญัติว่ารัฐสภาจะต้องประกอบด้วยสมาชิกจำนวน 150 คนขึ้นไป ตราบใดที่ยังมีสมาชิกไม่ครบ

ตามจำนวน 100 เปอร์เซ็นต์ จะทำให้ไม่มีรัฐสภาในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีจึงไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ในฐานะรัฐสภาได้ ต้องรองจนกว่าจะมีการเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างเพื่อให้มีสมาชิกรัฐสภาครบ 100 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งมีความเห็นจากนักวิชาการว่า นี่คือ รูปแบบที่เป็นทางการซึ่งต้องยึดถือปฏิบัติ เพราะว่าเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีต้องการที่จะหลีกเลี่ยงความไม่มีเสถียรภาพและทำให้มีรัฐสภาที่ทำหน้าที่ได้ ถ้าหากจำนวนสมาชิกรัฐสภาที่ขาดไป 40 คนจะทำให้ไม่มีความชอบด้วยกฎหมายแล้ว แนวความคิดที่หากจะทำให้มีสมาชิกรัฐสภามาทดแทนสมาชิกรัฐสภาจำนวน 40 คน ควรที่จะให้รัฐสภาชุดเดิมทำงานต่อไปอีกหรือไม่ คำตอบคงทราบกันดีว่าทำไม่ได้ เพราะไม่มีความชอบด้วยกฎหมาย ทำให้ไม่มีทางเป็นไปได้ที่จะเปิดประชุมรัฐสภาได้ จึงมีข้อถกเถียงกันว่า “สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีจะมีรัฐสภาชุดเดิมจนกว่าจะมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนครบตามจำนวนที่ขาดไป 30 หรือ 40 ที่นั่งนานเท่าไร” คำถามนี้ยังไม่มีคำตอบที่ชัดเจน แต่หลังจากเหตุการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้นทำให้มีแนวคิดว่าควรจะมีการแก้ไขกฎหมายรัฐธรรมนูญให้ชัดเจน รัฐสภาชุดเดิมควรทำหน้าที่ต่อไปเนื่องจากจะต้องดำเนินการตามรูปแบบ ถ้ามีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่ครบ 100 เปอร์เซ็นต์ ไม่ถือว่าเป็นรัฐสภาเป็นแต่เพียงคณะกรรมการสหพันธ์ (Federal Council) แต่ในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีถ้าหากไม่มีสมาชิกรัฐสภาครบ 100 เปอร์เซ็นต์ จะไม่สามารถทำให้มีรัฐสภาที่ทำหน้าที่ในการออกกฎหมายได้ รัฐสภาของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีไม่สามารถแก้ไขรัฐธรรมนูญให้มีสมาชิกรัฐสภาครบตามจำนวน ซึ่งเป็นทางเลือกที่ยากลำบากและไม่สามารถหาทางออกได้ง่ายๆ ที่จะทำให้มี “รัฐสภาที่ทำงานได้”

“รัฐสภาที่ทำงานได้” เป็นปัญหาที่สำคัญที่สุด ซึ่งเป็นคดีที่สำคัญที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขาดไปจำนวน 30 หรือ 40 คน ถ้าผู้ร่วมรับฟังการสัมมนาฯ ตอบว่า “ไม่ได้” รัฐสภาจะต้องมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ครบตามจำนวนก็จะเป็นที่ยอมรับกันว่าจะต้องมีการเลือกตั้งใหม่อีกหลายครั้งจนกว่าจะได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครบตามจำนวน ถ้ามีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่ครบตามจำนวนสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีจะไม่มีรัฐสภาที่ได้รับการรับรอง ซึ่งไม่เคยมีสถานการณ์เช่นนี้เกิดขึ้นในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี แต่ประชาชนเยอรมันเห็นว่าเหตุการณ์ดังกล่าวอาจจะเกิดขึ้นได้ในอนาคต ซึ่งขณะนี้ประชาชนเยอรมันได้ทำการพิจารณาอย่างรอบคอบว่า “ประชาชนเยอรมันจะอย่างไร ถ้าเลือกตั้งแล้วได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่ครบตามจำนวน”

การเลือกตั้งใหม่จะต้องเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วเท่าที่จะทำได้ ข้อบกพร่องของปัญหาที่เกิดขึ้นในครั้งแรกไม่ควรที่จะเกิดขึ้นอีกในครั้งที่สอง หมายความว่า ระบอบการปกครองจะต้องมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเสมอ ถ้ามีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่ครบตามจำนวนเพราะมีการคว่ำบาตรการเลือกตั้ง ทำให้ไม่มีรัฐบาล ซึ่งไม่เป็นผลดีต่อประเทศชาติและจะไม่มีการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งอย่างแน่นอน เนื่องจากไม่มีผู้สมัครรับเลือกตั้งในขณะนั้น ซึ่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีจะไม่มีการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งอย่างแน่นอนหากไม่มีผู้สมัครรับเลือกตั้ง แต่เหตุการณ์อย่างนี้จะไม่เกิดขึ้นในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ผู้สมัครที่ได้รับการเลือกตั้งคนก่อนจะทำหน้าที่ต่อไปตามระยะเวลาที่รัฐธรรมนูญกำหนด กล่าวโดยสรุปได้ว่าผู้บรรยายยังไม่เห็นทางออกหากมีเหตุการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้น เนื่องจากยังไม่มีเหตุการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้นในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ประชาชนเยอรมันมองว่าเหตุการณ์ดังกล่าวอาจจะเกิดขึ้นได้ในอนาคต และจากการพิจารณาอย่างรอบคอบในขณะนี้อาจกล่าวได้ว่า “อะไรจะเกิดขึ้นในกรณีที่จำนวนของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรยังว่างอยู่”

สุดท้ายนี้เมื่อศาลรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีมีคดีที่มีความยุ่งยากซับซ้อนที่ต้องพิจารณาวินิจฉัย เมื่อมีการร่างรัฐธรรมนูญของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีนั้น ได้มีการร่วมกันร่างรัฐธรรมนูญบนเกาะที่อยู่

โดดเดี่ยวและกลับมาโดยมีคำตอบที่ดีมาก ประชาชนเยอรมันมักเปรียบเทียบศาลรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีเหมือนกับการร่วมกันร่างรัฐธรรมนูญบนเกาะที่อยู่โดดเดี่ยวและสามารถหาคำตอบที่ดีออกมาได้ เมื่อศาลรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยจะต้องทำการพิจารณาวินิจฉัยหลังการเลือกตั้งวันที่ 2 เมษายน 2549 ที่จะต้องวินิจฉัยคดีที่มีความยุ่งยากซับซ้อน อาจจำเป็นจะต้องไปพิจารณากันที่เกาะสี่ซังเหมือนกับกรณีของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

7. คำถาม - คำตอบระหว่าง ศาสตราจารย์ ดร. ดีเอเทอร์ ซี อุมบาค กับผู้ร่วมรับฟังการสัมมนา

คำถาม 1

ถ้ามีพรรคการเมืองเพียงพรรคการเมืองเดียวขณะการเลือกตั้งทั่วไปของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีและได้จัดตั้งรัฐบาล ทำให้ไม่มีพรรคการเมืองฝ่ายค้าน ประชาชนเยอรมันจะอย่างไรเมื่อประเทศของท่านไม่มีพรรคการเมืองฝ่ายค้าน

คำตอบ

ถ้ามีเพียงพรรคการเมืองเดียว เมื่อมีผู้สมัครของพรรคการเมืองเพียงพรรคเดียวที่ได้รับการเลือกตั้งและไม่มีพรรคการเมืองที่สองและพรรคการเมืองที่สามที่ได้รับการเลือกตั้ง ถือว่าผู้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งได้เลือกที่จะกำหนดชะตาชีวิตของตนเองเช่นนั้น เมื่อไม่มีพรรคการเมืองฝ่ายค้าน ซึ่งไม่น่าจะเป็นไปได้ที่จะมีพรรคการเมืองเพียงพรรคเดียวที่ชนะการเลือกตั้งทั่วไป เราไม่ต้องการให้มีพรรคการเมืองเพียงแค่ 2 พรรค ผู้บรรยายมีความเห็นว่าเหตุการณ์เช่นนี้ไม่น่าจะเกิดขึ้น เนื่องจากสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีจะต้องให้มีการเลือกตั้งจากหลายพรรคการเมืองเสมอ

แต่ไม่มีบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญบัญญัติห้ามไว้หากมีพรรคการเมืองเพียงพรรคการเมืองเดียวที่ชนะการเลือกตั้ง ซึ่งไม่ได้จำเป็นเสมอไปหากผู้สมัครรับเลือกตั้งเข้ามาโดยถูกต้องตามช่องทางของกฎหมายและอยู่ในตำแหน่งตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ ซึ่งก็จะมีปัญหาดังกล่าวแต่เหตุการณ์ดังกล่าวยังไม่เคยเกิดขึ้นในประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

คำถาม 2

1. กฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีมีบทบัญญัติที่ว่าด้วยสิทธิในการต่อต้านหรือสิทธิในการประท้วงหรือไม่

2. ปัจจุบันผู้รับฟังการสัมมนาฯ ทุกท่านอยู่ในโลกยุคโลกาภิวัตน์ทุกประเทศจะประสบกับปัญหาเดียวกันคือการพบกันระหว่างโลกาภิวัตน์กับกฎหมายรัฐธรรมนูญ

3. สิทธิในการชุมนุมประท้วงมีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญอย่างชัดเจนแต่ประชาชนจะประท้วงมากหรือประท้วงอย่างไรที่จะไม่ให้เกิดสิทธิที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ

คำตอบ

คำถามแรก ตามรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีมีสิทธิพิเศษดังกล่าวและหน้าที่ในการต่อต้านตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ซึ่งจะเห็นได้จากพัฒนาการของสิทธิในประวัติศาสตร์ เพราะว่าในระบบการปกครองของนาซี ข้อวิจารณ์ที่สำคัญข้อหนึ่งที่เกิดขึ้นทั่วทั้งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี คือ “ทำไมจึงมีคนเพียงไม่กี่คนที่ลุกขึ้นต่อต้านการปกครองในระบบดังกล่าว” ทำไมไม่มีคนจำนวนมากกว่านั้นลุกขึ้นและกล่าวว่า “ประชาชนเยอรมันไม่ยอมรับการปกครองในระบบดังกล่าว” สิทธิดังกล่าวและหน้าที่ในการต่อต้านตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญมีผลกระทบต่อความรู้สึกของประชาชนเยอรมัน

หากไม่สามารถลุกขึ้นและกล่าวว่า “ท่านต้องการที่จะใช้สิทธิในการ

ต่อต้าน เพราะวาระบอบประชาธิปไตยจะตกอยู่ในอันตราย” ไม่มีใครนอกจาก “ผู้พิทักษ์ (Safe Guard)” สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีมีผู้พิทักษ์ซึ่งผู้ทำหน้าที่ในการพิทักษ์การปกครองในระบอบประชาธิปไตย คือศาลรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

คำถามที่สอง รัฐธรรมนูญที่บัญญัติเกี่ยวกับเรื่องเศรษฐกิจ ผู้บรรยายขอตอบอย่างชัดเจนว่าไม่มีบทบัญญัติดังกล่าว อาจจะถูกกล่าวได้ว่าในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีนั้นมีเส้นแบ่ง ในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีสามารถที่จะมีระบบการวางแผนเศรษฐกิจแบบสังคมนิยม แต่ในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีไม่สามารถที่จะเปิดให้มีระบบการค้าเสรีเหมือนกับกรณีของประเทศอังกฤษ

ระบบเศรษฐกิจแบบสังคมนิยมได้ถูกพัฒนาขึ้น ซึ่งมีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีมีแนวทางไปในแบบฝ่ายซ้าย (สังคมนิยม) จะเปิดให้มีการแข่งขันอย่างเสรีและค่อนข้างที่จะมีระบบรัฐสวัสดิการซึ่งอยู่ภายใต้ขอบเขตที่สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีกำหนดไว้และสามารถเป็นไปได้ ซึ่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีเป็นรัฐสวัสดิการ (Social State) ไม่ใช่รัฐสังคมนิยม (Socialist State) รัฐบาลมีหน้าที่ที่จะต้องรับผิดชอบต่อค่านิยม สังคม และทัศนคติดังกล่าว

ตามรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีไม่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับเรื่องเศรษฐกิจไว้อย่างชัดเจนในรัฐธรรมนูญ ในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีนั้นมีเส้นแบ่งที่ชัดเจน แต่เส้นแบ่งดังกล่าวอาจจะถูกขยายเพื่อเป้าหมายทางการเมืองและใช้ในการสร้างทัศนคติทางการเมืองของผู้นำของพรรคการเมืองที่ชนะการเลือกตั้ง

คำถามที่สาม คำถามที่สามเป็นคำถามที่ยากมากคำถามหนึ่ง ซึ่งเกี่ยวกับการชุมนุมประท้วง ในกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีได้เขียนไว้ชัดเจนว่าทุกคนมีสิทธิที่จะชุมนุมโดยสงบภายใต้ระบอบประชาธิปไตย

ในช่วงทศวรรษที่ 70 สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีมีฝ่ายค้านในสภาเป็นกรณีพิเศษ (Extra Parliamentary Opposition) มีการชุมนุมประท้วงประชาชนต้องการรัฐบาลชุดอื่น นั่นคือเหตุการณ์ระหว่างทศวรรษที่ 60 และ 70 ซึ่งมีฝ่ายค้านในสภาเป็นกรณีพิเศษ

ในรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีไม่มีการประท้วงนอกรัฐสภาที่สามารถทำการเปลี่ยนแปลงรัฐบาล มีคำกล่าวได้อย่างชัดเจนในกรณีเรื่องสิทธิของการประท้วงว่า “การชุมนุมประท้วงเป็นสิทธิพื้นฐานของประชาชน แต่ในการผูกพันตามกฎหมายจะต้องทำในรัฐสภา” รัฐสภาที่ไม่มีอำนาจที่จะขอให้รัฐบาลลาออกจากตำแหน่งได้และรัฐสภายังมีสิทธิตามกฎหมายที่จะทำเช่นนั้นได้ นอกจากนี้รัฐสภามีสิทธิที่จะแสดงความคิดเห็นซึ่งจะมีผลกระทบทางด้านจริยธรรมด้วยซึ่งต้องทำด้วยความระมัดระวังแต่เสียงเรียกร้องของประชาชนที่ชุมนุมกันบนท้องถนนไม่สามารถเปลี่ยนแปลงการใดๆ ที่กระทำโดยรัฐสภา ซึ่งมีสมาชิกมาจากการเลือกตั้งและทำให้มีรัฐบาลที่ชอบด้วยกฎหมายได้ ถ้าหากประชาชนเยอรมันไม่พอใจประชาชนสามารถแสดงออกได้ในการเลือกตั้งครั้งต่อไปที่จะมีขึ้นในทวีปยุโรปประชาชนค่อนข้างเข้มงวดกับเรื่องนี้มาก รัฐบาลจะต้องมีที่มาโดยถูกต้องตามกฎหมาย ตามรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีไม่ให้สิทธิกับเสียงเรียกร้องของประชาชนบนท้องถนนที่จะเปลี่ยนแปลงการใดๆ ที่กระทำโดยรัฐสภาและรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งได้

ก่อนที่จะเป็นสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีที่ปกครองโดยระบอบประชาธิปไตยนั้นเสียงเรียกร้องของประชาชนบนท้องถนนมีอำนาจต่อรองและมีผลกระทบทางด้านจริยธรรม รัฐบาลไม่สามารถลาออกจากตำแหน่งได้ด้วยการชุมนุมประท้วงของประชาชนบนท้องถนน นั่นเป็นปัญหาด้านการเมืองหรือปัญหาด้านจริยธรรมแต่ไม่ใช่ปัญหาข้อกฎหมาย

ศาลรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีมักจะอนุญาตให้มีการชุมนุมประท้วง ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

เกิดความสงสัยมักจะอนุญาตให้มีการชุมนุมประท้วงเพื่อต่อต้านสหรัฐอเมริกา การชุมนุมประท้วงเพื่อต่อต้านสหภาพยุโรป การชุมนุมประท้วงเพื่อต่อต้านอะไรก็ตามที่ท่านต้องการแต่การชุมนุมประท้วงต้องเป็นการชุมนุมโดยสงบ ผู้ชุมนุมไม่สามารถอ้างว่า “รัฐบาลจะต้องทำตามข้อเรียกร้องของผู้ชุมนุมทันที” ซึ่งการตัดสินใจจะต้องกระทำในรัฐสภา

เพื่อให้เกิดความชัดเจนอาจกล่าวได้ว่าการชุมนุมประท้วงสามารถทำได้แต่จะต้องมีการยุติลง ถ้าการชุมนุมประท้วงประสบความสำเร็จ ยกตัวอย่างเช่น การชุมนุมประท้วงของนักศึกษาให้ยุติสงครามเวียดนาม ซึ่งในท้ายที่สุดประชาชนเยอรมันประสบความสำเร็จ แต่อาจกล่าวได้ว่าการชุมนุมประท้วง “เป็นการแสดงออกซึ่งเจตนารมณ์ทางการเมืองหรือการแสดงความคิดเห็นในทางการเมือง”

* * * *

กำหนดการการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ
ศาลรัฐธรรมนูญ ร่วมกับ มูลนิธิคอนราด อาเดนาวร์
และภาควิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
วันที่ 30 มีนาคม 2549 ณ ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี

วันพฤหัสบดีที่ 30 มีนาคม 2549

- 07.00 น. - รับประทานอาหารเช้า ณ โรงแรมที่พัก
- 08.00 น. - Check Out และออกเดินทางไปมหาวิทยาลัยบูรพา
- 08.30 - 09.00 น. - ผู้เข้าร่วมสัมมนาลงทะเบียนและรับเอกสาร
- 09.00 - 09.30 น. - พิธีเปิดการการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ
- อธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา กล่าวต้อนรับ
 - **Dr. Lars Peter Schmidt** ผู้แทนมูลนิธิคอนราด อาเดนาวร์ กล่าวต้อนรับและแนะนำองค์กร
 - เลขธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ กล่าวรายงาน
 - นายพัน จันทรปาน ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ปฏิบัติหน้าที่ประธานที่ประชุมคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ กล่าวเปิดการสัมมนา
- 09.30 - 09.50 น. - พัก / รับประทานอาหารว่าง
- 09.50 - 11.00 น. - บรรยายพิเศษ เรื่อง “ศาลรัฐธรรมนูญกับการเลือกตั้ง : กรณี ประสพการณ์ศาลรัฐธรรมนูญสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี”
โดย **Professor Dr. Dieter C. Umbach**
ศาสตราจารย์ทางกฎหมาย มหาวิทยาลัยพอทสดัม
- 11.00 - 12.30 น. - ถาม - ตอบ แสดงความเห็นของผู้เข้าร่วมสัมมนาและสรุป - ปิดการสัมมนา
- เวลา 12.30 น. - รับประทานอาหารกลางวัน ณ มหาวิทยาลัยบูรพา

- หมายเหตุ 1. แต่งกาย : สุภาพ
2. การเข้าร่วมสัมมนา & อาหารกลางวัน : ไม่เสียค่าใช้จ่าย
3. การบรรยายพิเศษและถามตอบ : ใช้ภาษาอังกฤษ - ไทย - อังกฤษ โดยมีล่ามแปลผ่านเครื่องรับฟัง

ภาคผนวก

ภาพการสัมมนา

ฯพณฯ นายพัน จันทราบาน ตุลาการรัฐธรรมนูญ ปฏิบัติหน้าที่ประธานที่ประชุมคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ กล่าวเปิดการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ ร่วมกับ มูลนิธิคอนราด อาเดนาวร์ ในหัวข้อ “ศาลรัฐธรรมนูญกับการเลือกตั้ง: กรณีประสพการณ์ศาลรัฐธรรมนูญสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี” วันที่ 30 มีนาคม 2549 ณ ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี

ศ.ดร.สุชาติ อุปลัมภ์ อธิการบดี มหาวิทยาลัยบูรพา กล่าวต้อนรับแขกผู้มีเกียรติและผู้เข้าร่วมรับฟังการสัมมนา เชิงปฏิบัติการ เรื่อง “ศาลรัฐธรรมนูญกับการเลือกตั้ง: กรณีประสพการณ์ศาลรัฐธรรมนูญสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี” วันที่ 30 มีนาคม 2549 ณ ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี

ศ.ดร.สุชาติ อุปลัมภ์ อธิการบดี มหาวิทยาลัยบูรพา, ฯพณฯ นายพันธ์ จันทระปาน ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ปฏิบัติหน้าที่ประธานที่ประชุมคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ, ศ.ดร.ดีเอเทอร์ ซี อุมบาค ศาสตราจารย์ทางกฎหมาย มหาวิทยาลัยพ็อทสดัม ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี (จากซ้ายมาขวา)

ศ.ดร.สุชาติ อุปลัมภ์ อธิการบดี มหาวิทยาลัยบูรพา, ฯพณฯ นายพันธ์ จันทระปาน ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ปฏิบัติหน้าที่ประธานที่ประชุมคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ, ศ.ดร.ดีเอเทอร์ ซี อุมบาค ศาสตราจารย์ทางกฎหมาย มหาวิทยาลัยพ็อทสดัม ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี (จากซ้ายมาขวา)

บุคลากรศาลรัฐธรรมนูญเข้าร่วมการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “ศาลรัฐธรรมนูญกับการเลือกตั้ง : กรณีประสพการณ์ศาลรัฐธรรมนูญสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี” วันที่ 30 มีนาคม 2549 ณ ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี

นายไพฑูลย์ วราหะไพฑูรย์ เลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญกล่าวรายงานพิธีเปิดการสัมมนา และผู้บริหารสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญเข้าร่วมการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “ศาลรัฐธรรมนูญกับการเลือกตั้ง : กรณีประสพการณ์ศาลรัฐธรรมนูญสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี” วันที่ 30 มีนาคม 2549 ณ ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี

ดร.ลาร์ส ปีเตอร์ ชมิด ผู้แทนมูลนิธิคอนราต อาเดนาวร์ ประจำประเทศไทย และคณาจารย์ศาลรัฐธรรมนูญเข้าร่วมการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “ศาลรัฐธรรมนูญกับการเลือกตั้ง: กรณีประสพการณ์ศาลรัฐธรรมนูญสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี” วันที่ 30 มีนาคม 2549 ณ ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี

ผู้แทนมูลนิธิคอนราต อาเดนาวร์ ประจำประเทศไทย และผู้บริหารสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญเข้าร่วมการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “ศาลรัฐธรรมนูญกับการเลือกตั้ง: กรณีประสพการณ์ศาลรัฐธรรมนูญ สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี” วันที่ 30 มีนาคม 2549 ณ ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี

คณาจารย์มหาวิทยาลัยบูรพา และผู้บริหารสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ เข้าร่วมการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “ศาลรัฐธรรมนูญกับการเลือกตั้ง: กรณีประสพการณ์ศาลรัฐธรรมนูญสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี” วันที่ 30 มีนาคม 2549 ณ ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี

คณาจารย์มหาวิทยาลัยบูรพา และผู้บริหารสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ และผู้แทนมูลนิธิคอนราด อาร์เดนเนอร์ ประจำประเทศไทย เข้าร่วมการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “ศาลรัฐธรรมนูญกับการเลือกตั้ง: กรณีประสพการณ์ศาลรัฐธรรมนูญสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี” วันที่ 30 มีนาคม 2549 ณ ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี

ผู้เข้าร่วมการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “ศาลรัฐธรรมนูญกับการเลือกตั้ง: กรณีประสบการณ์ศาลรัฐธรรมนูญสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี” วันที่ 30 มีนาคม 2549 ณ ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี

ผู้เข้าร่วมการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “ศาลรัฐธรรมนูญกับการเลือกตั้ง: กรณีประสบการณ์ศาลรัฐธรรมนูญสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี” วันที่ 30 มีนาคม 2549 ณ ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี

ห้องสมุดศาลรัฐธรรมนูญ

0005119

สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

อาคารบ้านเจ้าพระยารัตนาธิเบศร์

เลขที่ 326 ถนนจักรเพชร แขวงวังบูรพาภิรมย์

เขตพระนคร กรุงเทพฯ 10200

โทร. 0 2623 9600 www.concourt.or.th